

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 14. februarja 2019*

„Predhodno odločanje – Enako obravnavanje pri zaposlovanju in delu – Direktiva 2000/78/ES – Člen 2(2)(b) – Posredna diskriminacija zaradi starosti – Novozaposleni učitelji – Datum zaposlitve – Plačna lestvica in uvrstitev v plačne razrede ob zaposlitvi, ki sta manj ugodni kot tisti, ki se uporabljata za že zaposlene učitelje“

V zadevi C-154/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Labour Court (delovno sodišče, Irska) z odločbo z dne 23. februarja 2018, ki je prispela na Sodišče 27. februarja 2018, v postopku

Tomás Horgan,

Claire Keegan

proti

Minister for Education & Skills,

Minister for Finance,

Minister for Public Expenditure & Reform,

Ireland,

Attorney General,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Arabadjiev (poročevalec), predsednik senata, E. Levits, sodnik, M. Berger, sodnica, C. Vajda in P. G. Xuereb, sodnika,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za T. Horgana in C. Keegan A. M. Lyne, solicitor,

* Jezik postopka: angleščina.

- za Minister for Education & Skills, Minister for Finance, Minister for Public Expenditure & Reform, Ireland in Attorney General M. Browne, L. Williams in A. Joyce, agenti,
- za Evropsko komisijo J. Tomkin in D. Martin, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(2)(b) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Tomásom Horganom in Claire Keegan na eni strani ter Minister for Education & Skills (minister za izobraževanje, Irska), Minister for Finance (minister za finance, Irska), Minister for Public Expenditure & Reform (minister za javno porabo in reforme, Irska), Ireland (Irska) in Attorney General (Irska) na drugi strani glede zakonitosti nacionalnega ukrepa, ki se od 1. januarja 2011 uporablja za novozaposlene javne uslužbenke, med katerimi so tudi učitelji v državnih šolah, in s katerim sta določeni plačna lestvica in uvrstitev v plačne razrede ob zaposlitvi, ki sta manj ugodni od tistih, ki se uporabljata za že zaposlene učitelje.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 1 Direktive 2000/78 določa:

„Namen te direktive je opredeliti splošni okvir boja proti diskriminaciji zaradi vere ali prepričanja, hendikepiranosti, starosti ali spolne usmerjenosti pri zaposlovanju in delu, zato da bi v državah članicah uresničevali načelo enakega obravnavanja.“

- 4 Člen 2 te direktive določa:

„1. V tej direktivi ‚načelo enakega obravnavanja‘ pomeni, da ne obstaja nikakršna neposredna ali posredna diskriminacija zaradi katerega od razlogov iz člena 1.

2. V smislu odstavka 1:

[...]

(b) se šteje, da gre za posredno diskriminacijo, kadar je zaradi kakšne navidez nevtralne določbe, merila ali prakse neka oseba določene vere ali prepričanja, ki ima določen hendikep ali je določene starosti ali spolne usmerjenosti, v primerjavi z drugimi v slabšem položaju, razen če:

- (i) tako določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje legitimni cilj in je način uresničevanja tega cilja primeren in nujen [...]

[...]“

Irsko pravo

- 5 Okrožnica 0040/2011, naslovljena „Nova plačna lestvica za novozaposlene učitelje, imenovane leta 2011“, v točkah od 1 do 4 določa:

„Uvod

1. Minister za izobraževanje odbore za poklicno izobraževanje, organe vodenja in učitelje obvešča o uporabi spremenjene ravni plačil in dodatkov za novozaposlene učitelje, imenovane od 1. januarja 2011 dalje.
2. Vlada je v okviru proračuna za leto 2011 plačila novozaposlenih javnih uslužbencev znižala za 10 % (v nadaljevanju: novozaposleni), vsi novozaposleni v začetnih nazivih javne uprave pa morajo od 1. januarja 2011 začeti v prvem razredu ustrezne plačne lestvice.

Uporaba nove ravni plačil

3. 10-odstotno znižanje se nanaša na osnovno plačo, dodatke ter plačila za varstvo in nadomeščanje.

(a) Osnovna plača

10-odstotno znižanje se uporabi za osnovne plače vseh plačnih razredov z indeksnim povišanjem. Znižajo se tudi dnevne in urne postavke osnovnošolskih učiteljev, tako nadomestnih kot stalnih, ter urne postavke srednješolskih učiteljev, zaposlenih za krajši delovni čas, tako nadomestnih kot stalnih. Nove ravni plačil so določene v prilogi k tej okrožnici [...].

(b) Dodatki

10-odstotno znižanje se uporabi tudi za vse dodatke, z izjemo dodatkov v zvezi z napredovanjem, in sicer za dodatke za posebne naloge ter dodatke za pomočnika ravnatelja, namestnika ravnatelja in ravnatelja šolskega zavoda.

Novoimenovani učitelji

4. Nova raven plačil se uporabi za vse učitelje, ki so bili imenovani 1. januarja 2011 ali po tem datumu.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 6 T. Horgan in C. Keegan sta leta 2011 pridobila diplomi, ki sta jima omogočili opravljanje poklica učitelja. Od jeseni navedenega leta sta ta poklic opravljala v irski javni osnovni šoli.
- 7 Z novo plačno lestvico za novozaposlene učitelje, ki jo vsebuje okrožnica 0040/2011, je bila plača v vsakem plačnem razredu od 1. januarja 2011 v primerjavi s plačami javnih uslužbencev, zaposlenih pred tem datumom, znižana za 10 %.
- 8 Poleg tega so bili na podlagi te okrožnice vsi novozaposleni učitelji uvrščeni v prvi plačni razred plačne lestvice, v nasprotju s predhodno prakso, v skladu s katero so bili novozaposleni učitelji uvrščeni v drugi ali tretji plačni razred te lestvice.
- 9 Cilj teh ukrepov je bil doseči potrebno srednjeročno strukturno znižanje stroškov javne uprave v obdobju znatnih proračunskih omejitev in zmanjšati znaten primanjkljaj v javnih financah.

- 10 T. Horgan in C. Keegan sta navedene ukrepe izpodbijala pri Equality Tribunal (sodišče za enake možnosti, Irska), pri čemer sta se sklicevala na različno obravnavanje na podlagi starosti. Ker je to sodišče njuno tožbo zavrnilo, sta T. Horgan in C. Keegan vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču.
- 11 Zadnje navedeno sodišče navaja, da sta zaradi zadevnih ukrepov nastali dve skupini delavcev, ki opravljajo enakovredno delo, vendar prejemajo različno plačilo, pri čemer je očitna razlika v starosti med tema kategorijama.
- 12 Približno 70 % učiteljev, ki so se zaposlili leta 2011, je bilo namreč starih 25 let ali manj. Tako so bili učitelji, ki so se zaposlili v navedenem letu, vključno s T. Horganom in C. Keegan, ob zaposlitvi mlajši kot učitelji, zaposleni pred tem letom, ki se štejejo za skupino, ki je bolje plačana.
- 13 Vendar predložitveno sodišče opozarja, da je to, katera plačna lestvica se bo za učitelje uporabila, odvisno od leta zaposlitve in da se za vse učitelje, zaposlene od 1. januarja 2011 dalje, uporablja manj ugodna davčna lestvica, ne glede na njihovo starost ob zaposlitvi. Nasprotno pa so bili vsi učitelji, zaposleni pred navedenim letom, uvrščeni na staro plačno lestvico in tudi ostajajo na tej plačni lestvici, ne glede na njihovo starost ob zaposlitvi. Tako naj bi bil datum zaposlitve merilo, ki je na prvi pogled nevtrarno z vidika starosti.
- 14 Predložitveno sodišče tudi ugotavlja, da stranke v postopku v glavni stvari ne zanikajo, da se starostni profil učiteljev, zaposlenih po 1. januarju 2011, ne razlikuje od starostnega profila učiteljev, zaposlenih pred tem datumom, ne glede na leto zaposlitve. To sodišče se torej sprašuje, ali obstaja posredna diskriminacija zaradi starosti, kot zatrjujeta T. Horgan in C. Keegan.
- 15 Kar zadeva utemeljitev morebitne posredne diskriminacije, predložitveno sodišče navaja, da sta bili podani dve utemeljitvi, in sicer, prvič, potreba Irske, da se odzove na gospodarsko krizo, in drugič, obveznost spoštovanja kolektivne pogodbe, s katero je bilo prepovedano vsako dodatno znižanje plačil javnih uslužbencev, zaposlenih pred letom 2011.
- 16 To sodišče meni, da ta razloga vsak zase nista ustrezna utemeljitev, da pa bi oba skupaj to lahko bila.
- 17 V teh okoliščinah je Labour Court (delovno sodišče, Irska) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali gre za posredno diskriminacijo zaradi starosti v smislu člena 2(b) Direktive 2000/78, če država članica kot delodajalec uvede nižje plačne lestvice za tiste, ki začnejo delati kot učitelji v osnovnih šolah, medtem ko ostane plačilo tistih učiteljev, ki so že zaposleni, nespremenjeno, če:
- veljajo spremenjene plačne lestvice in obstoječe plačne lestvice za vse učitelje v zadevni kategoriji, ne glede na njihovo starost,
  - v trenutku, ko so se zaposlili in so bili uvrščeni na zadevno plačno lestvico, ni bilo nobene razlike v starostnem profilu tistih, ki so bili v boljše plačani skupini, in tistih, ki so bili v slabše plačani skupini,
  - je uvedba spremenjenih plačnih lestvic povzročila bistveno razliko v plačilu med obema skupinama učiteljev, ki opravljajo enakovredno delo,
  - je povprečna starost tistih, ki so se uvrstili na nižjo plačno lestvico, nižja od povprečne starosti tistih na prvotnih plačnih lestvicah,
  - je državna statistika, ko so bile uvedene nižje plačne lestvice, pokazala, da je bilo 70 % novozaposlenih učiteljev starih 25 let ali manj, in se je ugotovilo, da je bilo to značilno za starostni profil novozaposlenih učiteljev v osnovnih šolah, ne glede na leto, in
  - so učitelji v osnovnih šolah, ki so vstopili v ta poklic leta 2011 in pozneje, v očitno slabšem finančnem položaju v primerjavi z učitelji, ki so bili imenovani pred letom 2011?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali je mogoče uvedbo nižjih plačnih lestvic objektivno utemeljiti z zahtevo po srednje- do dolgoročnem strukturnem znižanju stroškov javne uprave glede na proračunske omejitve, s katerimi se država srečuje, in/ali po ohranitvi dobrih odnosov med delodajalci in obstoječimi javnimi uslužbenci?
3. Ali bi bil odgovor na drugo vprašanje drugačen, če bi država lahko enako prihranila, tako da bi znižala plače vsem učiteljem za precej nižji znesek od zneska, za katerega so bile znižane plače samo novozaposlenim učiteljem?
4. Ali bi bil odgovor na drugo ali tretje vprašanje drugačen, če bi se odločitev, da se ne bodo znižale plačne lestvice, ki veljajo za učitelje, ki so že zaposleni, sprejela v skladu s kolektivno pogodbo, sklenjeno med vlado kot delodajalcem in sindikati, ki predstavljajo javne uslužbence, pri čemer se je vlada zavezala, da ne bo še bolj znižala plač obstoječih javnih uslužbencev, ki so jim bile plače že znižane, glede na posledice za odnose med delodajalci in delavci, ki bi izhajale iz nespoštovanja te pogodbe, ob upoštevanju dejstva, da nova plačna lestvica iz leta 2011 ni bila del te kolektivne pogodbe?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 18 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2)(b) Direktive 2000/78 razlagati tako, da ukrep, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da se od določenega datuma ob zaposlitvi novih učiteljev uporabita plačna lestvica in uvrstitev v plačne razrede, ki sta manj ugodni od tistih, ki sta se na podlagi pravil, ki so veljala pred tem ukrepom, uporabljali za učitelje, zaposlene pred tem datumom, pomeni posredno diskriminacijo na podlagi starosti v smislu te določbe.
- 19 Najprej je treba spomniti, da iz člena 2(1) Direktive 2000/78 v povezavi s členom 1 te direktive izhaja, da v tej direktivi načelo enakega obravnavanja prepoveduje kakršno koli neposredno ali posredno diskriminacijo, med drugim zaradi starosti. Poleg tega iz člena 2(2)(b) navedene direktive izhaja, da se po tej direktivi šteje, da gre za posredno diskriminacijo na podlagi starosti, kadar je zaradi kakšne na videz nevtralne določbe, merila ali prakse oseba določene starosti v primerjavi z drugimi osebami v slabšem položaju, razen če tako določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje legitimen cilj ter je način uresničevanja tega cilja primeren in nujen.
- 20 Zato je treba, da bi se ugotovilo, ali se T. Horgan in C. Keegan lahko sklicujeta na načelo, navedeno v prejšnji točki, preveriti, ali se učitelji, zaposleni po 1. januarju 2011, zaradi svoje starosti ob zaposlitvi obravnavajo drugače kot učitelji, zaposleni pred tem datumom.
- 21 V zvezi s tem je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da se je Irska odločila, da bo s 1. januarjem 2011 spremenila pogoje plačila novozaposlenih javnih uslužbencev, vključno z učitelji, pri čemer je predvidela 10-odstotno znižanje plač in uvrstitev v prvi plačni razred plačne lestvice namesto uvrstitve v drugi ali tretji plačni razred.
- 22 Ti novi pogoji veljajo za položaj T. Horgana in C. Keegan ter za druge učitelje, zaposlene po tem datumu, pri čemer ni sporno, da ti opravljajo primerljivo delo kot učitelji, zaposleni pred tem datumom.
- 23 Vendar so bili učitelji, zaposleni pred 1. januarjem 2011, v plačni razred nujno uvrščeni na podlagi starih pogojev, ki so veljali ob njihovi zaposlitvi, od česar je odvisna višina njihovega plačila.

- 24 Iz tega izhaja, da je različno obravnavanje posledica datuma zaposlitve posameznih učiteljev, saj se glede na ta datum uporabljajo bodisi stara bodisi nova pravila o plačni lestvici in uvrstitvi v plačne razrede.
- 25 Tako je edino upoštevno merilo za uporabo novih pravil o plačni lestvici in uvrstitvi v plačne razrede položaj „javnega uslužbenca, zaposlenega od 1. januarja 2011 dalje“, in sicer ne glede na starost javnega uslužbenca ob njegovi zaposlitvi. Zato se s tem merilom, ki uporabo novih pravil veže izključno na datum zaposlitve kot objektivni in nevtralen dejavnik, očitno nikakor ne upošteva starost zaposlenih oseb (glej v tem smislu sodbo z dne 22. decembra 2008, Centeno Mediavilla in drugi/Komisija, C-443/07 P, EU:C:2008:767, točki 81 in 83).
- 26 Predložitveno sodišče je poleg tega pojasnilo, da čeprav so bili T. Horgan in C. Keegan ter drugi učitelji, ki so bili zaposleni po 1. januarju 2011, ob zaposlitvi večinoma mlajši od učiteljev, zaposlenih pred tem datumom – saj je bilo na navedeni datum približno 70 % prvonavedenih učiteljev starih 25 let ali manj – hkrati ni sporno, da so bili tako učitelji, zaposleni po 1. januarju 2011, kot tisti, zaposleni po tem datumu, ob zaposlitvi v povprečju stari največ 25 let, ne glede na leto zaposlitve.
- 27 Iz navedenega je razvidno, da novi pogoji plačila, ki jih je uvedla Irska, ne temeljijo na merilu, ki bi bilo neločljivo ali posredno povezano s starostjo učiteljev, zato ni mogoče šteti, da je z novo ureditvijo uvedeno različno obravnavanje zaradi starosti (glej v tem smislu sodbo z dne 7. junija 2012, Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt Gesellschaft, C-132/11, EU:C:2012:329, točki 29 in 30).
- 28 Glede na te ugotovitve je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2)(b) Direktive 2000/78 razlagati tako, da ukrep, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da se od določenega datuma ob zaposlitvi novih učiteljev uporabita plačna lestvica in uvrstitev v plačne razrede, ki sta manj ugodni od tistih, ki sta se na podlagi pravil, ki so veljala pred tem ukrepom, uporabljali za učitelje, zaposlene pred tem datumom, ne pomeni posredne diskriminacije na podlagi starosti v smislu te določbe.

Drugo, tretje in četrto vprašanje

- 29 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo, tretje in četrto vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 30 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 2(2)(b) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu je treba razlagati tako, da ukrep, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da se od določenega datuma ob zaposlitvi novih učiteljev uporabita plačna lestvica in uvrstitev v plačne razrede, ki sta manj ugodni od tistih, ki sta se na podlagi pravil, ki so veljala pred tem ukrepom, uporabljali za učitelje, zaposlene pred tem datumom, ne pomeni posredne diskriminacije na podlagi starosti v smislu te določbe.

Podpisi